

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

S2019/00497/SF

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Remissyttrande

Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem Ds 2019:2

Företagarförbundet Fria Företagare delar i allt väsentligt promemorians förslag beträffande införandet av begreppet riktålder för pension. Riktålderns främsta syfte är att ersätta dagens starka 65-års norm med en pensionsålder som tar hänsyn till den ökande livslängden. Vi är även överens om att ändringar i åldersgräns blir en konsekvens av denna nya riktålder, men i frågan om höjda åldersgränser för pensionssystemets grundskydd anser vi att konsekvenserna av förslaget måste utredas ytterligare ur småföretagarens perspektiv.

Trepartsansvar för livslångt lärande

Höjd pensionsålder ställer också ökade krav på företagare och arbetsgivare att erbjuda kompetensutveckling, skapa tillgång till livslångt lärande och möjliggöra karriärväxling både på arbetsplatsen och utanför. Olika typer av studiestöd för detta trepartsansvar mellan arbetsgivare, arbetstagar och stat behöver utformas och utvecklas. Sveriges småföretagare och arbetsgivare kan inte ensamma driva och finansiera omställning för arbetstagar under andra halvan av ett arbetsliv, då rätten till studiemedel upphört.

Introduktionsutbildning

Utöver perspektivet att fler äldre bör arbeta längre anser Företagarförbundet Fria Företagare att förutsättningarna för ett förlängt arbetsliv i sin helhet bör ses över så som möjligheten finns att sänka den genomsnittliga inträdesåldern på arbetsmarknaden. Gärna genom att möjliggöra yrkesutbildning i samarbete med företagen i större utsträckning än idag. Att enbart höja åldersgränsen för studiemedelssystemet räcker inte. Dagens insatser kring omställning aktiveras ofta när det ur ett avseende, så att säga redan "är för sent", det vill säga vid arbetsbrist eller sjukdom. Vi tror på mer långsiktiga effekter om regelverk och system uppmuntrar varje arbetsför person att ställa om för ett långt och hållbart arbetsliv utifrån eget engagemang och intresse.

Förändringar i LAS och arbetsmiljölagen

Företagens rehabiliteringsansvar är idag långtgående och möjligheten att avsluta anställningar på

grund av sjukdom är mycket begränsad. Vi ser en risk vid en rätt för medarbetare att stanna kvar längre i arbetslivet att vi kommer få en ökad mängd långtidssjukskrivna äldre medarbetare där företagets kostnader för rehabiliteringsinsatser och företagshälsovård ökar. Företagarförbundet Fria Företagare ifrågasätter rimligheten i att kräva rehabiliterande åtgärder för en 68-åring som inte varit på arbetet under lång tid och där prognosen för återgång i arbete ser dålig ut.

Vi föreslår därför att förändringen i LAS kompletteras med en ökad möjlighet för arbetsgivare att säga upp medarbetare som passerat den lägre gränsen för ålderspension på grund av sjukdom. Av samma skäl bör uppsägningstiden för en medarbetare som uppfyllt riktåldern för pension vara max 1 månad.

Insatser för arbetsmiljö

Förslaget om höjd pensionsålder ställer krav på företagare och arbetsgivare att skapa förutsättningar för ett långt och hållbart arbetsliv. Insatser kommer att krävas för att motverka ohälsa, både genom utveckling av arbetsmiljön, organisation av arbetet och arbetsvillkor.

Pensionsgruppen har fastslagit att arbetsmiljörelaterade åtgärder för ett mer hållbart arbetsliv skall övervägas och att företagshälsovård och rehabiliteringsinsatser skall förbättras. Det anser Företagarförbundet Fria Företagare är bra. Inte sällan vid stiftande av lagar landar detta ansvar på företagen och arbetsgivarna att lösa på egen hand. Ansvaret delas dock även här av tre parter: företagen, arbetstägaren och lagstiftaren som både har ansvar för att skapa regelverk och att se till att dessa kan efterlevas. Här måste utredningen dyka djupare ner i frågan och se olikheterna bland arbetsgivare.

Det är stor skillnad i både resurser och kompetens för dessa frågor hos en småföretagare med fem anställda och en kommun med tusentals anställda och en stab av HR medarbetare som är specialister på dessa frågor. Med ökade krav måste ökade stödinsatser tillkomma i form av både utbildning, förenkling av regelverk och ekonomiska resurser för att kunna uppfylla kraven och ta det ökade ansvaret. Det kan enkelt ske och motiveras med slopande av löneavgiften mot att insatser i arbetsmiljö genomförs. Det räcker inte att lagstifta och utforma sanktioner för när lagarna inte efterlevs

Kostnader för sjuklön

Promemorian tar också upp risken för ökade sjuklönekostnader för arbetsgivare då äldre kan förväntas vara sjuka mer än yngre. Redan idag har ofta de äldsta medarbetarna de högsta sjuktagen. Ska dessa arbeta ytterligare finns det en uppenbar risk att sjuklönekostnader för företagen kommer att öka. Företagarförbundet Fria Företagare föreslår därför att arbetsgivarens skyldighet att betala sjuklön minskar för medarbetare som har passerat den lägre gränsen för rätten att gå i ålderspension. Alternativt kompenserar företagen genom sänkta arbetsgivaravgifter progressivt i takt med ökad ålder.

Sjukersättning bör vara generösare mot personer som uppnått riktåldern

För att inte tvinga arbetstägare som egentligen har behov för att vara hemma och under vård att ta sig till arbetsplatsen och på ett hjälpligt sätt utföra ett dagsverke för att rädda dagens inkomst, bör sjukersättningen vara generösare mot personer som uppnått riktåldern för pension.

Undantag för personer med ett långt arbetsliv

Företagarförbundet Fria Företagare anser att en undantagsbestämmelse om rätt till garantipension för personer med långt arbetsliv är bra. Att personer som vikt sitt liv åt arbete och bidragit med

skatteintäkter, som i förslaget 44 år, kan få entledigas tidigare än de som valt en mindre arbetsam karriär med långa studier och arbetsuppehåll, ter sig rimligt och rättvist och borde rimligen inte ifrågasättas av någon.

Information

Rådande pensionssystem är för de flesta svårbegripligt redan idag. Företagarförbundet Fria Företagare ser ett enormt stort behov av informationsinsatser till både företagen, arbetstagarna och allmänheten gällande de nya förändringarna. Vi ser i regelrådets rapport från 2018 att informationsinsatserna är bristfälliga i många fall vid införandet av nya regler. Det får enligt Företagarförbundet Fria Företagare inte ske i någon fråga, men i synnerhet inte i en fråga av denna dignitet.

Med bästa småföretagarhälsningar

Mats Assarsson
Ordförande, Företagarförbundet Fria Företagare
<mailto:mats.assarsson@ff.se>
0709-37 41 33 www.ff.se

Företagarförbundet Fria Företagare är en ideell och partipolitiskt obunden organisation, som sedan 1936 arbetar för att göra det bättre, enklare och tryggare att starta och driva samt utveckla småföretag i Sverige. Att skapa opinion om och öka förståelsen för småföretagarnas roll samt betydelse i samhällsutvecklingen och för tillväxten är kärnan i vår verksamhet. Därutöver levererar vi kvalificerade förmåner och tjänster till våra medlemmar.